

Rozlúčenie s Danielom Škovierom, emeritným profesorom Katedry klasickej a semitskej filológie v Bratislave

Prof. PhDr. Daniel Škoviera, PhD. (30. 11. 1946–24. 2. 2021)

Vir bonus et humanissimus

Ľudmila Eliášová Buzássyová

24. 2. 2021 nás náhle opustil náš skvelý učiteľ, veľkodušný kolega, ľudský i profesijný vzor, klasický filológ Daniel Škoviera.

Po jeho smrti sa na webových stránkach rôznych akademických inštitúcií, ale aj na stránkach elektronických i printových médií objavovali nekrológy, ktoré – plné smútku, úcty a náklonnosti – nešetrili prívlastkami. „Posledný slovenský humanista“¹ je len jeden z mnohých, ktorý sa však možno viac ako iné hodí k uzavretej kapitole života Daniela Škovieru. Vystihuje totiž jednak najpodstatnejšiu časť jeho vedeckého odkazu, jednak renesančnú šírku jeho pracovného záberu, a v neposlednom rade aj jeho skutočnú ľudskosť a hlboké presvedčenie, že najdôležitejším poslaním vzdelávania je robiť človeka lepším.

Profesor Škoviera bol v poradí štvrtým slovenským profesorom klasickej filológie.

Je príznačné, že osobné a pracovné životy každého z týchto profesorov, okrem Daniela Škovieru profesora Miloslava Okála, Júliusa Špaňára a Petra Kuklicu, boli tak či onak poznačené diktátom komunistickej moci. Na prof. Škovieru dopadol tento diktát ešte v útlom detstve, keď bol jeho otec, farár gréckokatolíckej cirkvi, zakázaný v roku 1950, nútený spolu s rodinou vysťahovať sa do Čiech. Druhýkrát komunistický režim výrazne zasiahol už do jeho profesijného života, v podobe zákazu vykonávania pedagogickej činnosti na jeho Alma mater, Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, pretože ako praktizujúci kresťan predstavoval v očiach štátnej moci ideolo-

gické nebezpečenstvo. Práca knihovníka v ústraní *Kabinetu teórie a dejín žurnalistiky* rokov 1979 až 1989 priniesla pre klasickú filológiu hodnotnú žeň: preklady, ktoré sa po politickej zmene v roku 1989 dočkali vydania. Až v nových spoločenských a politických pomeroch sa mu otvorila cesta pre normálnu kariéru. Roku 1992 sa na Filozofickej fakulte UK v Bratislave habilitoval prácou *Studia Stockeliana humanistica*, roku 2002 obhájil dizertačnú prácu *Bardejovčan Valentín Ecchius a jeho učebnica Ars versificandi* kvôli získaniu titulu PhD. a v roku 2004 predniesol inauguračnú prednášku na tému *Báseň o užitočnosti priateľstva a svornosti od Valentína Ecchia* a stal sa riadnym profesorom. Na Filozofickej fakulte UK v Bratislave zastával post profesora a garanta odboru klasickej jazyky až do roku 2018. V roku 2019 bol vymenovaný za emeritného profesora.

Pedagogické a vedecké pôsobenie profesora Daniela Škovieru je späté aj s inými slovenskými univerzitami. Po revolúcii 1989 vyučoval gréčtinu na Rímskokatolíckej bohosloveckej fakulte v Bratislave a v Aloisiane Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. V roku 1992 sa stal jedným zo zakladateľov obnovenej Trnavskej univerzity v Trnave a tamojšej Katedry klasickej jazykov, ktorú dvadsaťpäť rokov spoluutváral ako pedagogický a vedecký pracovník.

Vo vedecko-výskumnej činnosti sa pozornosť Daniela Škovieru sústredila jednak na antické diela a spisy kresťanskej antiky, jednak na literárne pamiatky latinského humanizmu a literárneho baroka. Ako žiak zakladateľa slovenskej neolatinistiky, profesora Miloslava Okála, rozšíril predovšetkým horizonty neolatinistického výskumu.

1 <https://dennikstandard.sk/39149/za-poslednym-slovenskym-humanistom/>

Akademickej, ale aj širšej verejnosti predstavil niekoľko dovtedy málo známych osobností späťých s prostredím dnešného Slovenska, ktorí sa ako rovnocenní partneri začlenili do košatej humanistickej *res publica litteraria*, Leonarda Stöckela, Jána Antonína Košického, či Valentína Ecchia. Z tejto oblasti vedeckej pôsobnosti pochádza monografia *Bardejovčan Valentín Ecchius a jeho učebnica Ars versificandi* (2002) i monografická práca *Epistulae Leonardi Stöckel De vita et scriptis Leonardi Stöckel* (1978), ktoré sú jeho najviac citovanými prácami. Pre poznanie významu latinského humanizmu v slovenských kultúrnych dejinách má neoceniiteľný význam obsiahla edícia komentovaných prekladov diel latinských autorov obdobia humanizmu späťých s územím dnešného Slovenska, *Latinský humanizmus* (2008). Obdiv a úcta, ktoré prechovával k svojmu učiteľovi, našli stelesnenie v monografii *Miloslav Okál. Prvý slovenský profesor klasickej filológie* (2014).

Ako prekladateľ si Daniel Škoviera úspešne meral sily s tými najvynikajúcejšími, s Cicero- nom, Plutarchom, Ammianom Marcellinom, sv. Augustínom, Gregorom z Nazianzu, Bazilom Veľkým a zabudnúť nemožno ani na jeho spoluautorstvo na ekumenickom preklade Svätého písma.

Rešpekt medzi odborníkmi si získali bilin- gválne edície, ktoré založil či inicioval, *Scrinium Latino-Slovacum* a *Bibliotheca Antiqua Christiana*

i ďalšie jeho početné akademické i populárno-ná- učné aktivity.²

Daniel Škoviera bol skromným, pracovitým a pokorným človekom. Mravný imperatív, ktorý stelesňoval, viedol jeho kolegov k tomu, že si pri každom svojom dôležitom rozhodovaní kládli otázku: „Čo by na to povedal Daniel?“ Lebo na jeho názore vždy záležalo. Po rady k nemu chodili aj vtedy, keď už im kvôli postupujúcej chorobe nevedel poradiť ako predtým. Obísť ho však bolo nemožné.

Jeho prirodzená *dignitas* sa nevyučovala s priateľskou družnosťou pri menej formálnych podujatiach. Hlas trénovaný od malička chrámovým spevom sa rovnako dobre osvedčil aj pri ľudovkách nad pohárikom vína. Študenti radi spomínajú na spoločné exkurzie a na jeho povestné „samochodky“, ktoré ho niesli nezadr- žateľným tempom ulicami Ríma či naprieč neapolskými križovatkami.

V Danielovi Škovierovi strácajú klasickej filoló- govia veľkého človeka, múdreho, náročného, ale láskavého učiteľa, vzácneho kolegu, výnimočného odborníka, blízkeho priateľa. To, čo im dal, nie sú len vedomosti, ale aj láska, porozumenie a podpora.

Nech sú mu epitafom verše, ktoré mu na po- česť zložil jeho viedenský kolega, profesor Kurt Smolak:

VIVE, PRECOR, DANIEL, ÆTERNUM LÆTUS IN ÆVUM,
POSONIENSE DECUS PRAESIDIUMQUE TUIS!

2 Bibliografu prác profesora Škoviera pozri: Mária Má- jeková: Scriptorum editorum Danielis Škoviera cons- pectus. In: Ideológia v premenách času v pamiatkach gréckej a latinskej tradície. Zborník príspevkov z medzi- národnej konferencie 18.-19. november 2016, Bratislava. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2018. – S. 405–432.

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.